Kendskab til jobbet kan få unge til at følge i forældrenes fodspor

VIDENSOVERBLIK NOVEMBER 2026

EKSTERNT BEDØMT

Det er velkendt, at børn ofte vælger karrierer, der ligner deres forældres. Ny forskning fra Københavns Universitet, støttet af ROCKWOOL Fonden, viser, at børnenes præference for samme jobtype som forældrenes i høj grad skyldes kendskab til branchen og oplevelsen af, at der vil de passe godt ind.

Hovedkonklusioner

- Unge jobsøgende søger 29 procent oftere jobtyper, som en af deres forældre har arbejdet inden for.
- Sammenhængen er ikke drevet af at forældrenes jobtyper tilbyder bedre lønvilkår. Selv når forskellige job tilbyder samme startløn, er de unge stadig mere tilbøjelige til at vælge en jobtype, som deres forældre har erfaring med.
- En lille del af sammenhængen kan skyldes at unge oplever en større chance for ansættelse i jobtyper hvor deres forældre har arbejdet, men langt vigtigere er de unges præferencer, kendskab og oplevelsen af at passe ind.

Når unge skal vælge deres første job, lader en del sig inspirere af forældrenes arbejdsliv og søger ansættelse i et job og en virksomhedstype, som forældrene har erfaring med. Tidligere forskning har peget på, at de unges valg af samme jobtype kan forklares med, at forældre kan åbne døre til bestemte jobs, eller at de unge forventer at kunne få en højere løn inden for deres forældres erhverv end i andre jobtyper, som de unges uddannelse også kunne give adgang til.

Ny forskning fra Københavns Universitet, støttet af ROCKWOOL Fonden, peger dog på, at det i høj grad er arbejdets indhold og arbejdsvilkår, der trækker de unge mod samme type job, som deres forældre har eller har haft. Det kan både handle om, at de unge og forældrene kan have samme ønsker til jobkarakteristika såsom arbejdstidsfleksibilitet eller fordi de unge lærer om arbejdets indhold gennem deres forældre.

Om analysen

Forskningen kombinerer registerdata og en spørgeskemaundersøgelse blandt 1.902 yngre danske jobsøgende fra 88 forskellige videregående uddannelser.

For hver uddannelse identificerede forskerne tre jobtyper, som er særligt relevante for nyuddannede med netop den uddannelse. Økonom-uddannede blev fx spurgt om private jobs inden for finansiering, private jobs inden for

erhvervsservice og jobs inden for offentlig administration. Lærer-uddannede blev spurgt om lærestillinger på folkeskoler, lærestillinger på offentlige døgninstitutioner og lærerstillinger på privatskoler.

Ved hjælp af registerdata kunne forskerne samtidig se, om deltagernes forældre tidligere havde arbejdet inden for de forskellige jobtyper. Dette var gældende for 389 af deltagerne i undersøgelsen, hvilket gjorde det muligt at sammenligne deltagere med og uden forældre i samme branche som dem selv.

Unge søger mod samme typer job som deres forældre

Registerdata viser først og fremmest, at unge oftere vælger jobtyper, som deres forældre har erfaring med.

Blandt nyuddannede og yngre dagpengemodtagere er sandsynligheden for at få sit første job inden for en bestemt jobtype 24 procent højere, hvis en forælder har arbejdet inden for samme felt relativt til en baseline sandsynlighed omkring 15 procent.

Spørgeskemaundersøgelsen viser et endnu tydeligere mønster i de unges jobsøgningsplaner: De unges svar viser, at de er 29 procent mere tilbøjelige til at søge en jobtype, som en forælder har eller har haft.

Løn forklarer kun lidt af sammenhængen

For at undersøge årsagen til de unges præference bad forskerne deltagerne om at vælge mellem deres tre jobtyper under forskellige forudsætninger. (figur 1)

Først skulle deltagerne vælge, hvilket job de ville søge. Derefter skulle de forestille sig, at de allerede havde fået tilbudt alle tre jobs. På den måde kunne forskerne se bort fra forskelle i, hvor svært de unge forventede, det var at få jobbene.

Til sidst skulle deltagerne vælge mellem de tre jobtilbud, når alle havde præcis samme startløn. Dermed kunne forskerne også fjerne betydningen af forskelle i startløn og isolere andre forhold, der gør et job attraktivt.

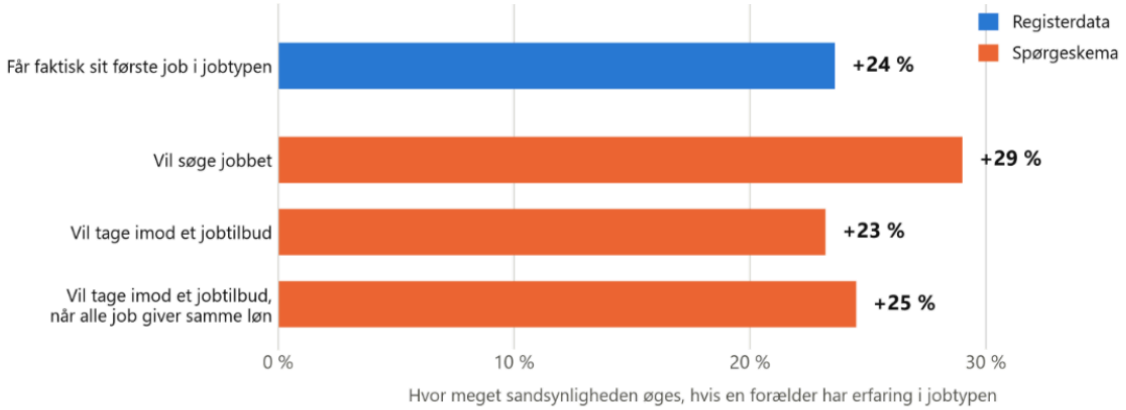
Selv med samme startløn var de unge 25 pct. mere tilbøjelige til at vælge en jobtype, som deres forældre havde arbejdet inden for. Forskerne finder samtidig ingen forskel i den løn, deltagerne forventer at få i jobtyper med og uden forældreerfaring. Der er kun svage tegn på, at de tror, det er lettere at få et job, som deres forældre har erfaring med.

Resultaterne peger derfor på, at andre aspekter ved arbejdet spiller en væsentlig rolle. Det kan fx være præferencer for arbejdets karakter, større kendskab til jobtypen eller en oplevelse af, at man selv passer bedre ind fagligt.

Forældrenes netværk kan stadig have betydning
Resultaterne betyder ikke, at forældrenes kontakter og netværk er uden betydning. Undersøgelsen fokuserer på de jobsøgendes egne valg og forventninger og kan derfor ikke direkte måle, hvordan forældrenes forbindelser påvirker arbejdsgiverne.

Registerdata viser, at sammenhængen mellem forældres og børns jobvalg er mere end dobbelt så stærk, hvis forælderen stadig arbejder inden for jobtypen. Det kan være tegn på, at adgang og netværk også påvirker, hvem der i sidste ende bliver ansat.

Figur 1: Unge er tiltrukket af jobtyper, deres forældre har erfaring med

Figurnote: Figuren viser, hvor meget mere sandsynligt det er, at en ung søger eller ender i en jobtype, som en af deres forældre har erfaring med. Tallene tager højde for forskelle i, hvor populære de enkelte jobtyper er. I registerdata undersøges første job efter færdiggjort uddannelse. I spørgeskemaet undersøges et hypotetisk næste job. Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik og spørgeskemaundersøgelse.

FAKTA

Om forskningen: *Parental Transmission of Jobs and Non-Wage Amenities*

Forskere:

- Asker Nygaard David, Ph.d.-studerende, Københavns Universitet
- Nikolaj Arpe Harmon, adjunkt, Københavns Universitet
- Sonja Settele, adjunkt University of Cologne
- Daphné Skandalis, adjunkt, Københavns Universitet

Vidensoverblik fra ROCKWOOL Fonden

Vidensoverblik fra ROCKWOOL Fonden (ISSN 1396-1217) udgives for at informere offentligheden om resultaterne af den løbende forskning.

Vidensoverblikket er ikke ophavsretligt beskyttet og må frit citeres eller kopieres med fornøden kildeangivelse.

Du kan se andre udgivelser på:
https://www.rockwoolfonden.dk/udgivelser